

Socratisch Café - kennismaking. Ton den Boer, Jaap Kocken, aug. 2017

Socratische Cafés vinden in meer dan 10 steden in Nederland plaats (Socratisch Café Nederland). In Eindhoven wordt maandelijks een Socratisch Café gehouden, open voor wie zich opgeeft als deelnemer (Het Nieuwe Trivium). Bij Vitalis Eindhoven (m.n. Petrus Park, Wilgenhof, Parc Gennepe) is er nu al enkele jaren ervaring met Socratisch Cafés, voor senioren in die residenties. In Waalre is bij de VolksUniversiteit een Socratisch Café, voor groepen cursisten die willen genieten van een Goed Gesprek.

Wat moet ik me voorstellen bij een “Socratisch Café”?

Het Socratisch Café is een vorm voor een Socratisch gesprek, voor een goede dialoog. Het gaat om actieve deelnemers die voor zichzelf denken en spreken, luisterend naar elkaar. Langzaam denken dat gebaseerd is op concrete en eigen ervaringen, gericht is op onderzoek. Een ervaren discussieleider zorgt ervoor dat dit gesprek goed verlopen kan. In een Socratisch Café is altijd een gastheer die zorgt voor de keuze van het thema en de leiding van het gesprek.

Wat mag je verwachten van een Socratisch Café? , en wat moet je je voorstellen van wat daar gebeurt? Het eenvoudigste is natuurlijk gewoon eens een keer meedoen; de eigen ervaring telt!

Het Socratisch Café is een ontmoetingsplek voor liefhebbers van een zinvol gesprek, die op Socratische wijze met elkaar een thema uitdiepen: vragend, onderzoekend, de essentie vattend. Tijdens het Socratisch Café heeft u de gelegenheid om een aspect van het bestaan, van uw leven, of een vraagstuk inhoudelijk uit te diepen en te genieten van dat wat eigen is aan een goed gesprek: het spel van ideeën, de betrokkenheid bij en herkenning van anderen, het zelfonderzoek, de combinatie van lichtvoetigheid en ernst, et cetera.

Het Socratisch Gesprek vindt plaats in kleine groepen van minimaal 4 à 5 deelnemers; bij meer dan 10 deelnemers werken we in subgroepen. Het gaat erom dat we onderzoeken wat onze persoonlijke standpunten eigenlijk zijn over ethische en maatschappelijke vragen. Door ervaring op te doen met klassieke en moderne gesprek- en reflectievormen leert u betere gesprekken voeren en een onderzoekende houding verder ontwikkelen. Iedere bijeenkomst staat er één inhoudelijk thema of vraag centraal, zoals bv. vriendschap, vrijheid, identiteit, stilte; wat is een principe?, heb ik anderen nodig om te weten wie ik ben? Ook kan een meer persoonlijk vraagstuk of dilemma ingebracht worden. Steeds wordt het gesprek heel concreet gemaakt rond praktijkvoorbeelden.

Van deelnemers hoorden we: ‘verrassend’, ‘interessant’, ‘boeiend’, ‘geestverruimend’, ‘verrijkend’ en bovendien erg gezellig. En na meer keer deelnemen: “Het wordt steeds leuker doordat je elkaar ook op een andere manier beter leert kennen”.

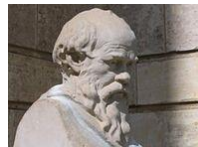
Waar komt de Socratische dialoog vandaan?

Het is een onderzoek naar eigen opvattingen en die van anderen over een onderwerp van – meestal – ethische of maatschappelijke aard. Het is géén filosofisch college waarnaar u vooral luistert, en ook geen filosofisch gesprek over filosofie, het filosofisch erfgoed. Het gaat erom zelf te filosoferen.

De Socratische dialoog - zoals wij die vormgeven - volgt een gestructureerde route waarbij de deelnemers heel actief zijn. Wij volgen de inspiratie van Leonard Nelson: 1882 – 1927 (sociaal democraat; wiskundige, filosoof in Göttingen; Die sokratische Methode) en zijn leerling Gustav Heckman: 1898 – 1996 (wiskundige, pedagoog in Hannover; Das sokratische Gespräch).

Voor Nelson die deze methode aanreikte om in groepen te filosoferen, was het van wezenlijk belang dat de deelnemers op eigen kracht, door zelfstandig denkwerk samen met anderen tot 'waarheid' kwamen. Hij noemde daarom zijn methode in navolging van Kant 'kritisch'. Het doel van het Socratisch gesprek bij Nelson is om aan de hand van één voorbeeld inzicht te krijgen in een algemene regel of principe. De groep bereikt dit inzicht dankzij zelf na te denken, "Sapere aude" (durf wijs te zijn!!) gaf Immanuel Kant als goede raad.

Wat is de structuur van het Socratisch Gesprek ?

De volgorde die wij aanhouden tijdens de dialoog is:

Inleiding: Desgewenst kennismaken; methode van het gesprek; exploratie van het thema

Vaststellen van een onderzoeksvraag

Concrete voorbeelden gerelateerd aan de onderzoeksvraag vertellen

De essentie van een te onderzoeken voorbeeld nagaan

Op zoek gaan naar sturende opvattingen en normen die wij blijken te hanteren

Concluderen: welke beginselen, waarden spelen hier?

Afronding: De oogst vaststellen van de bijeenkomst (wat ben ik wijzer geworden?)

Eventueel: nieuwe afspraken maken en voorstellen voor een nieuw thema bespreken

Voor wie is het Socratisch Café interessant?

Voor hen die geestelijk actief zijn, kunnen luisteren naar anderen, een spanningsboog van twee à drie uren kunnen vasthouden, nieuwsgierig zijn naar de wereld en anderen, leiding kunnen verdragen, gezond verstand en niet externe bronnen centraal stellen, zich willen verdiepen in ethische en maatschappelijke vraagstukken, samen met anderen in een kleine groep willen discussiëren en op zoek gaan naar wat er zit achter eigen en andermans standpunten, oordelen, overtuigingen en ideeën.

Met name ook voor hen die levenskunst willen oefenen door gesprekskunst: over je eigen leven reflecteren, met anderen ervaringen uitwisselen en wellicht nieuwe inzichten vormen. Willen denken en spreken over je eigen levensfase vanuit je ervaring, eigen wijsheid en ook met vragen, over ons Goede Leven.